

Afinada "Avro-Aralıq dənizi tərəfdaşlığının humanitar problemlərinin həlli" mövzusunda XIII Yüksək Səviyyəli Toplantı keçirilib

Noyabrın 22-də Yunanistanın paytaxtı Afina şəhərində "Avro-Aralıq dənizi tərəfdaşlığının humanitar problemlərinin həlli" mövzusunda XIII Yüksək Səviyyəli Toplantı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, yüksək səviyyəli toplantı Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin "Marianna V.Vardinoyannis" Fondu ilə əməkdaşlığı çərçivəsində VI Qlobal Bakı Forumuna hazırlıq məqsədilə təşkil edilib.

Toplantıda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov, Avropa İttifaqı və Aralıq dənizi hövzəsi ölkələrinin nüfuzlu dövlət və siyasi xadimləri, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin İdarə Heyətinin üzvləri - Latviyanın sabiq prezidentləri Vayra Vike-Freyberqa, Valdis Zatlers, Serbiyanın sabiq Prezidenti Boris Tadiç, Xorvatiyanın sabiq Prezidenti İvo Yosiç, Bolqarıstanın sabiq Prezidenti Petar Stoyanov, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Marianna Vardinoyannis, ictimai-siyasi xadimlər, Avropadakı Azərbaycan diaspor təşkilatlarının rəhbərləri, elm xadimləri və KIV əməkdaşlarından ibarət 200 nəfərə yaxın nümayəndə iştirak edib.

Beynəlxalq tədbirdə Aralıq dənizi hövzəsindəki humanitar böhranların qarşısının alınması üçün ideya və təşəbbüsləri bölüşmək, miqrasiya, inteqrasiya, milli kimlik və multikulturalizm, xüsusilə də separatizim və öz məqəddəratını təyin etmək məsələləri müzakirə olunub.

UNESCO-nun xoşməramlı səfiri, "Marianna V.Vardinoyannis" Fondunun rəhbəri **Marianna VARDINOYANNIS** toplantını açaraq bildirdi ki, Yunanıstan ikinci dəfədir bu yüksək səviyyəli tədbirə evsahibliyi edir. Birinci tədbirdə olduğu kimi, bu toplantıda da ali səviyyəli qonaqlar, siyasətçilər, ictimai-siyasi xadimlər iştirak edirlər.

"Marianna V.Vardinoyannis" Fondu haqqında məlumat verən nəticə bildirdi ki, fond Avro-Aralıq dənizi tərəfdaşlığına daxil olan ölkələrdə baş verən qeyri-qanuni miqrant axınları, iqlim dəyişikliyi və digər problemlərin həllinə töhfələr verir.

Marianna Vardinoyannis fondun məsuriyyətində ağır şəraitdə yaşayan miqrant qadınlara, uşaqlara, qaçqınların inteqrasiyasına, onların təhsil, səhiyyə problemlərinin həllinə, insan hüquqlarına, inklüzivliyə, sivilizasiyalarda sülhün təminatı üçün töhfələrini göstərdi ki, bu toplantıda da Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin keçirdiyi önəmli tədbirlər sırasındadır. O, Avro-Aralıq dənizi tərəfdaşlığı ölkələrinin tarix boyu ciddi çağırışlara mürüz qaldığını dedi.

Sabiq Prezident, həmçinin dedi ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra yaradılan BMT-nin insan hüquqlarının qorunmasında böyük rolu olsa da, təəssüf ki, bu, sülhün tam bərqərar olması üçün kifayət deyil. Bu gün dünyanın müxtəlif bölgələrində və xüsusilə Suriyadakı insanlar münafiq şərhlərdən əziyyət çəkirlər. "Yarım əsrdir ki, dövlətlər öz hökumətlərinə güvənirlər. Qaçqın böhranı sosializm dövründə də olmuşdu və bu gün də Yunanıstanla bərabər bir çox ölkələrdə baş verir. Sade insanlara əziyyət çəkirlər, evlərini itirirlər, aclığa, xəstəliyə mə-

ruz qalır", - deyər Vayra Vike-Freyberqa bildirdi.

Yunanıstanın birinci xanımı **Sissi PAVLOPOULOU** çıxış edərək "Marianna V.Vardinoyannis" Fondunun töhfələrindən danışıdı. O, fonda Avro-Aralıq dənizi ölkələrinin mövcud problemlərinin həllinə göstərdiyi dəstəyə görə təşəkkür etdi.

Yunanıstanın xarici işlər nazirinin səlahiyyətini icra edən **Georq KATROUQALOS** bu cür yüksək səviyyəli toplantının keçirilməsinin böyük təşəbbüs olduğunu vurğulayaraq dedi: "Şiddətli münaqişələr, Liviya, Suriya problemlərini dialoq və əməkdaşlıq yolu ilə həll etməliyik. Biz Afrika və Asiya ölkələrinin iqtisadiyyatına kömək etməliyik, bunun üçün əməkdaşlığı gücləndirməliyik". O, Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin dəhi şairin adını daşdığına diqqətə çatdırdı və böyük müfəkkir Nizami Gəncəvinin insanpəverlik və sülh ideyalarının bu gün fondun fəaliyyətində əksini tapdığını qeyd etdi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi **ƏLİ HƏSƏNOV** toplantıda çıxış etdi.

Beynəlxalq tədbirin iştirakçılarını salamlayan Əli Həsənov Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin və "Marianna V.Vardinoyannis" Fondunun tərəfdaşlığının ölkələrimiz arasında əlaqələrin və bütün regionun güclənməsində mühüm rol oynadığını vurğulayaraq dedi ki, Yüksək Səviyyəli Afina Toplantısı müasir dünyanı narahat edən çox aktual mövzuya həsr olunub və Azərbaycan hökuməti adından bir sıra fikirlərimizi diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm.

Avropa İttifaqı, Şimali Afrika, Orta Şərq və Cənub-Şərq Avropa ölkələrini birləşdirən Aralıq dənizi hövzəsində beynəlxalq terrorizmin

və etnik separatizm kimi təhlükəli meyillər doğurduğu böhranın həlli yollarının axtarılması ilə bağlı müzakirələrin aparılması mühüm əhəmiyyət daşıyır. Qaçqın və miqrant problemlərinin, insan alverinə və qaçaqmalçılığın, siyasi və iqtisadi sabitliyin, neqliyyat-enerji təhlükəsizliyinə qarşı yönəlmis təhdidlərin aradan qaldırılması məqsədilə çətinliklər hamımızı narahat edir. Müşahidələr göstərir ki, bu təhdidlərin içərisində etnik separatizim və onun mənfəi təzahürləri xüsusi yer tutur.

Prezidentin köməkçisi vurğuladı ki, müasir dövrdə dünyada etnik separatizim meyillərinin güclənməsi regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin təminatına, bəşəriyyətin sülh və əmin-amanlığı şəraitində yaşamağına mənfəi təsir göstərən mühüm amillərdən biridir. Hazırda dünyada 220 milyon nəfərdən çox əhalini və 12,7 milyon kvadratkilometr ərazini əhatə edən 50-dən çox əsas etnik separatizm ocağı mövcuddur. Etnik separatizmin nəticəsində yaranan münaqişələrin 20-dən çoxu hərbi toqquşmalarla müşayiət olunur.

Etnik münaqişələrin yayılma coğrafiyasının, demək olar ki, dünyanın əksər bölgələrini əhatə etdiyini bildirən Əli Həsənov soyuq müharibənin başa çatmasından sonra keçmiş SSRİ məkanında etnik separatizm meyillərinin yeni dalğasının meydana gəlməsini diqqətə çatdırdı. O qeyd etdi ki, Azərbaycanla Dağlıq Qarabağ, Gürcüstanda Abxaziya və Osetiya, Moldovada Dnestryanı münaqişələr regionu sabitliyini hər an poza biləcək potensial təhlükə mənbəyinə çevrildi. Bu münaqişələr beynəlxalq hüququn prinsiplərini kobud şəkildə pozulmasına, dövlətlərin etiraz bütövlüyünə və suverenliyinə qarşı ciddi təhdidlər yaranmasına gətirib çıxarır.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft və qaz kəmərləri, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu kimi transmilli enerji-neqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsi Azərbaycan ilə Avro-

pa İttifaqı arasındakı strateji tərəfdaşlığın sayəsində beynəlxalq təşkilatların etnik separatizmə qarşı qətiyyətli mübarizə aparmasının vacib məsələlərdən biri olduğunu söyləyən Əli Həsənov bildirdi ki, hazırda beynəlxalq münaqişə sistemində hökm sürən "ikili standartlar" siyasəti etnik separatizmə qarşı qətiyyətli və prinsipiial şəkildə mübarizə aparılmasına maneçilik törədir. Bəzi hallarda aparıcı beynəlxalq təşkilatlar etnik separatizmin aradan qaldırılmasını nəzərdə tutan, təsirli mübarizə metodlarını və cinayətkarların cəzalandırılması mexanizmini özümdə ehtiva edən hüquqi normalara bütün dünya dövlətlərinin əməl edib-etmədiyini məsələsinə biganə yanaşırlar. Bu isə BMT, ATƏT və Avropa Şurası kimi təşkilatların obyektivliyinin və prinsipiiallığının üzərinə kölgə salır.

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi dedi: "Mənim ölkəm 1993-cü ildən etibarən Avropa İttifaqı (Aİ) ilə münaqişələrdə maraqlı olduğunu bəyan edib və bu qurumla müxtəlif sahələrdə əlaqələr qurmağa başlayıb. "Qonşuluq siyasəti" və "Şərq tərəfdaşlığı" programları çərçivəsində, o cümlədən vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesində Azərbaycanın görüldüyü işlər Aİ tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Cənubi Qafqaz və Xəzər-Qara dəniz hövzəsinin regional təhlükəsizliyi ilə bağlı Azərbaycanla Aİ-nin geosiyasi maraqları üst-üstə düşür və bu qurumla təmsil edən böyük transmilli korporasiyalarda bölgədə həyata keçirilən transmilli layihələrdə yaxınlaşaraq iştirak edirlər.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft və qaz kəmərləri, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu kimi transmilli enerji-neqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsi Azərbaycan ilə Avro-

hüquqları, ticarət, investisiya, iqtisadi, qanunverici, mədəni və digər sahələrdə genişmiqyaslı əməkdaşlığın möhkəmlənməsi üçün əlverişli imkanlar yaradacaq".

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi kimi hələ də həllini tapmamış problemlər Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə yüksək səviyyəli tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişaf etməsinə əngəl törətdiyini vurğulayan Əli Həsənov qeyd etdi ki, münaqişə ilə bağlı BMT-nin, o cümlədən Aİ-nin müvafiq qətnamələrinin tələblərinə baxmayaraq, Ermenistan Azərbaycanı qarşı işğalçı siyasətini davam etdirir. "Biz bu qənaətdəyik ki, Aİ-nin işğalçı dövlətə qarşı sərt mövqedən

çixış etməsi bu qurumla Azərbaycan arasındakı strateji tərəfdaşlığın əlaqələrini möhkəmləndirən növbəti mühüm amillərdən biri ola bilər".

Çıxışının sonunda Əli Həsənov Yüksək Səviyyəli Toplantının işinə bir daha uğurlar arzuladı.

Sonra Akropol Muzeyinin direktoru, professor **Dmitris PANTEMALIS** çıxış edərək bildirdi ki, tədbirin keçirildiyi muzey hakimiyyət uğrunda gedən çox hadisələrin və güc oyunlarının şahidlik edib. Bu güc oyunları insanların xoşbəxtliyinə və bədbəxtliyinə səbəb olub. O dedi: "Bu tədbirin Akropol Muzeyində keçirilməsinin rəmzi mənası ondan ibarətdir ki, insanların sağ qalmaları və əmin-amanlıq içində yaşamaları üçün sivilizasiyalararası dialoq inkişaf etdirilməlidir".

Daha sonra Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin sabiq Sədri **Mladen İVANIÇ** çıxış etdi. O, real tərəfdaşlıq vacibliyini diqqətə çatdırdı və Aİ üçün ən böyük problem təhlükəsizlik, iqtisadi böhran, miqrant böhranı olduğunu bildirdi. Sabiq Sədr iqtisadi tərəqqinin, ərəb böhranının həllinin, davamlı sabitliyin, insan hüquqlarının təminatı, demokratianın inkişafı üçün real tərəfdaşlığın vacibliyini diqqətə çatdırdı. Bildirdi ki, bunun üçün beynəlxalq ictimaiyyət müzakirələrə açıq olmalıdır.

Açılış çıxışlarından sonra Yüksək Səviyyəli Toplantı işini "Miqrasiya problemi xüsusi Avro-Aralıq dənizi problemi kimi" mövzusunda panel sessiyası ilə davam etdirildi. Slovaniyanın sabiq Baş naziri **İveta RADİÇOVANIN** moderatorluğu ilə keçirilən paneldə "Miqrant axınları necə idarə oluna bilər?", "Balanslaşdırılmış miqrasiyaya nail olmaq üçün hansı ölçülər götürülməlidir?" sualları etrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri **Hikmət ÇƏTİN** sessiyada çıxış edərək dedi ki, miqrasiyanın bugünkü vəziyyəti ciddi narahatlıq doğurur. Bu gün baş verən miqrant böhranı müharibələr, münaqişələr və iqlim dəyişikliyinə nəticədir. "Biz bu gün davamlı problemlərə üzlaşırıq. Milionlarla insanın əziyyət çəkəməsi davam edir. Biz nə etməliyik? İlk növbədə, bu insanlara kömək etmək üçün öz səylərimizi birləşdirməliyik. Hər bir sözi dəyərləndirməliyik. Miqrantlarla bağlı problemləri həll etmək üçün, onları cəmiyyətə inteqrasiyasını təmin etməliyik. Bu məqsədlərə nail olmaq üçün hərtərəfli fəaliyyət göstərməliyik", - deyər H.Çətin əlavə etdi.

Makarının keçmiş Baş naziri **Peter MEDQYƏŞİ** isə qeyd etdi ki, miqrasiya problemi heç də həllolunmaz bir problem deyil. Bunun üçün uzunmüddətli müzakirələrə, səbrə, çox işləməyə ehtiyac var. Biz sərhədlərin mühafizəsini gücləndirməliyik. Həqiqətən də qorunmağa ehtiyacı olan miqrantları qəbul etməliyik.

Natiq qeyd etdi ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra qəbul edilmiş Şuman planına bənzər yeni bir plana ehtiyac var. Belə ki, qəbul olunan miqrantlar üçün, ilk növbədə, infrastruktur yaxşılaşdırılmalıdır, onlar normal təhsil, səhiyyə, əmək bazarına çıxışla təminat olunmalıdır. Bu istiqamətdə Avropanın üzərinə öhdəlik düşür ki, yeni təşəbbüslərlə çıxış etsin. O, hər il Bakıda keçirilən Qlobal forumların bu cür aktual problemlərə böyük töhfə verdiyini diqqətə çatdırdı.

Rasizmə Qarşı Avropa Şəhərləri Koalisiyasının prezidenti **Benedetto ZAKKİROLI** bildirdi ki, miqrant axını bu gün təkcə Avropada deyil, bütün dünyada mövcuddur. Lakin Avropada bu problem daha çox mənfəi kontekstdə şərh olunur, ksenofobiya və radikal meyilli siyasətçülərlə bu mövzudən məharətlə yararlanırlar.

Avropaya gələn qaçqınların Avropa əhalisinin heç bir faizini təşkil etmədiyini bildirdən B.Zakkırolı bir çox Avropa ölkələrində və ümumən cəmiyyətdə qaçqınların, onların problemlərinə və Avropaya üz tutmalarına səbəb olan köklü problemlərə arzuolunmayan diqqətin göstərilmədiyini qeyd etdi. O, Türkiyə və Livan kimi ölkələrin qaçqın qəbulunda bütün Avropadan daha çox işlər gördüyünü diqqətə çatdırdı və əhalinin sayı ilə nisbətə hər iki ölkənin Avropa ilə müqayisədə daha çox qaçqına qucaq açdığını vurğuladı. Koalisiyanın rəhbəri çıxışının sonunda qeyd etdi ki, insanların müxtəlif səbəblərdən yerdəyişməsi və miqrant axını əbədidir və hər zaman mövcud olacaqdır. Eyni zamanda, bu axınlar təkcə siyasi səbəblərdən baş verməyib. Mühüm məqəddəratı itirməyə məcbur edilmişlərə də Avropaya üz tutmaları üçün diqqətə göstərilməlidir.

BMT baş katibinin sabiq müavini **Noelini HEYZER** çıxışında miqrasiya probleminin ilk səbəbi kimi davam edən uzunmüddətli münaqişələrə göstərdi. O qeyd etdi ki, dövlətlər bu problemlərin həlli üçün öz üzərlərinə öhdəliklər götürməlidirlər, çünki bizim cəmiyyətlər bu qədər genişmiqyaslı miqrant axınına hazır deyil. Asiyadan Avropaya üz tutan miqrantların münaqişəyə cəlb olunması ölkələrdən gəldiyini deyərən natiq miqrant axını ilə bağlı qlobal səviyyədə yeni çərçivələrin formalaşdırılmasının vacibliyini söylədi.

Yunanıstanın Pireus şəhərinin meri **Yannis MORALIS** bildirdi ki, bu panelin onun ölkəsində də aktual olan miqrasiya probleminə həsr olunması çox yaxşı haldır. Bu gün miqrant böhranının həllinə mane olan millətçilik, populizm kimi anlayışların və radikal meyillərin ölkələr üçün təhlükəli olduğunu qeyd edərək cəmiyyətdə, ilk növbədə, bu sahədə əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacib olduğunu vurğuladı. O, həm miqrantları, həm də miqrantları qəbul edən cəmiyyətlər üçün hazırda mövcud olmayan yeni təhlükəsizlik mühiti yaradılması olduğunu diqqətə çatdırdı.

Makarının keçmiş Baş naziri **Peter MEDQYƏŞİ** isə qeyd etdi ki, miqrasiya problemi heç də həllolunmaz bir problem deyil. Bunun üçün uzunmüddətli müzakirələrə, səbrə, çox işləməyə ehtiyac var. Biz sərhədlərin mühafizəsini gücləndirməliyik. Həqiqətən də qorunmağa ehtiyacı olan miqrantları qəbul etməliyik.

Natiq qeyd etdi ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra qəbul edilmiş Şuman planına bənzər yeni bir plana ehtiyac var. Belə ki, qəbul olunan miqrantlar üçün, ilk növbədə, infrastruktur yaxşılaşdırılmalıdır, onlar normal təhsil, səhiyyə, əmək bazarına çıxışla təminat olunmalıdır. Bu istiqamətdə Avropanın üzərinə öhdəlik düşür ki, yeni təşəbbüslərlə çıxış etsin. O, hər il Bakıda keçirilən Qlobal forumların bu cür aktual problemlərə böyük töhfə verdiyini diqqətə çatdırdı.

Rasizmə Qarşı Avropa Şəhərləri Koalisiyasının prezidenti **Benedetto ZAKKİROLI** bildirdi ki, miqrant axını bu gün təkcə Avropada deyil, bütün dünyada mövcuddur. Lakin Avropada bu problem daha çox mənfəi kontekstdə şərh olunur, ksenofobiya və radikal meyilli siyasətçülərlə bu mövzudən məharətlə yararlanırlar.

Avropaya gələn qaçqınların Avropa əhalisinin heç bir faizini təşkil etmədiyini bildirdən B.Zakkırolı bir çox Avropa ölkələrində və ümumən cəmiyyətdə qaçqınların, onların problemlərinə və Avropaya üz tutmalarına səbəb olan köklü problemlərə arzuolunmayan diqqətin göstərilmədiyini qeyd etdi. O, Türkiyə və Livan kimi ölkələrin qaçqın qəbulunda bütün Avropadan daha çox işlər gördüyünü diqqətə çatdırdı və əhalinin sayı ilə nisbətə hər iki ölkənin Avropa ilə müqayisədə daha çox qaçqına qucaq açdığını vurğuladı. Koalisiyanın rəhbəri çıxışının sonunda qeyd etdi ki, insanların müxtəlif səbəblərdən yerdəyişməsi və miqrant axını əbədidir və hər zaman mövcud olacaqdır. Eyni zamanda, bu axınlar təkcə siyasi səbəblərdən baş verməyib. Mühüm məqəddəratı itirməyə məcbur edilmişlərə də Avropaya üz tutmaları üçün diqqətə göstərilməlidir.

BMT baş katibinin sabiq müavini **Noelini HEYZER** çıxışında miqrasiya probleminin ilk səbəbi kimi davam edən uzunmüddətli münaqişələrə göstərdi. O qeyd etdi ki, dövlətlər bu problemlərin həlli üçün öz üzərlərinə öhdəliklər götürməlidirlər, çünki bizim cəmiyyətlər bu qədər genişmiqyaslı miqrant axınına hazır deyil. Asiyadan Avropaya üz tutan miqrantların münaqişəyə cəlb olunması ölkələrdən gəldiyini deyərən natiq miqrant axını ilə bağlı qlobal səviyyədə yeni çərçivələrin formalaşdırılmasının vacibliyini söylədi.

Sonra mövzu ilə bağlı müzakirələr aparıldı, suallar cavablandırıldı. Toplantı işini noyabrın 23-də başa çatdıracaq.